

ALBINA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Anul 66 — Seria II

Nr. 854

Revistă săptăminală a Așezămintelor culturale

Joi 7 Mai, 1964 — 8 pagini — 15 bani

IN PAG. A 2-A
INTERPREȚI
DESPRE
PIESELE
INTR-UN
ACT

IN PAG. A 4-A
MINDRIA
BĂNĂȚENILOR

IN PAG. A 5-A
ZIUA
VICTORIEI
ȘI A INDEPENDENȚEI

de
RADU BOUREANU

IN PAG. A 6-A
ARTA
OMULUI
STRĂVECHI

IN PAG. A 8-A
POȘTA
AVICOLĂ

de
TUDOR MUȘATESCU

IN PAG. A 5-A
APROAPE
TOT
SATUL

„Pe sub mână”, figură din suita de dansuri a formației căminului cultural din Ceanu-Mare, raionul Turda
Fotografie de T. IOANEȘ

**MASA
ROTUNDĂ**

Interpreți despre piesele într-un act

Am întâlnit pe membrii echipei de teatru din Gligorești-Cluj înaintea unei repetiții. În mijlocul lor se afla și regizorul Ion Dan de la Teatrul de stat din Turda, care ajută de multă vreme această formație. De câteva seri, actorii amatori repetau intens. Se pregăteau să-și confrunte măiestria cu cele mai bune formații teatrale la finala unui concurs organizat pe plan regional.

Am folosit acest prilej pentru a organiza o masă rotundă cu membrii formației, rugându-i să-și spună părerea despre piesele pe care le interpretează. S-au purtat discuții despre tematica, conflictul și acțiunea acestor piese precum și despre felul cum sînt construite personajele. Iată câteva păreri ale instructorilor și ale interpreților din Gligorești, în legătură cu aceste probleme:

Liviu Raita: (învățător, instructorul echipei). Formația de teatru din satul nostru activează de peste 15 ani. De atunci sînt instructorul ei. Pot

Liviu Raita: Deși avem la îndemînă piese interesante care oglindesc dezvoltarea conștiinței socialiste în rindurile colectivizilor, noi am dori o lărgire tematică a acestor piese în sensul că ele să îmbrățișeze, în mai mare măsură, și probleme de etică, de educație a tineretului, să redea viața în dimensiuni mai largi. De asemenea, ar fi foarte util să se editeze mai multe piese pentru școlari. Spun acest lucru deoarece formarea bunilor interpreți trebuie să înceapă încă de la vîrsta școlară. De la această vîrstă trebuie să-i formăm și să-i obișnuim cu scena.

Mesaroș Miron: (socotitor în gospodăria colectivă). Fiindcă s-a amintit de piesa *Neamurile*, în care am fost și eu interpret, vreau să vorbesc despre o problemă care are importanță mare pentru noi actorii amatori. E vorba de felul cum sînt construite personajele pe care le interpretăm. În piesa *Neamurile*, am interpretat rolul paznicului. E un personaj bine construit, un rol bun. Mi-a plăcut și m-a îmbiat la joc.

Formația de teatru a căminului cultural Băcești, raionul Hațeg, are o bogată activitate. De la începutul anului această formație a prezentat peste 20 de spectacole. În fotografie: scenă din piesa „Un cântec din fluier” de P. Everac.

să spun că an de an s-au editat și tipărit pentru echipele teatrale amatoare piese din ce în ce mai bune, atît din punct de vedere al conținutului cît și al nivelului artistic. Am avut astfel posibilitatea să alegem și să punem în scenă piese legate de problemele și sarcinile care au existat în diferite perioade în fața țăranilor muncitori, a colectivizilor. În ultima vreme, am prezentat câteva piese pe tema întăririi economico-organizatorice a gospodăriei colective, a dezvoltării conștiinței socialiste a colectivizilor. Amintesc în această privință piesele: *Neamurile*, de Teofil Bușcan, *Asta e nota pe care o vreau*, de Radu Boureanu și *Stupii cu pricina*, de T. Boșca. Acum pregătim piesa *Punctul culminant*, de Gh. Vlad. Răspunzînd la problemele majore ale vieții satului, fiind realizate din punct de vedere artistic, piesele amintite au plăcut atît interpreților cît și spectatorilor. Cu piesa *Neamurile* am avut un succes deosebit, deoarece situația de atunci din gospodăria noastră semăna oarecum cu cea înfățișată în piesă. Și ca un amănunt vreau să adaug că rolul președintelui a fost interpretat chiar de președintele gospodăriei.

Vasile Copindeanu: (brigadierul brigăzii a III-a de cîmp). În piesa *Neamurile* am jucat și eu. L-am interpretat pe Toader și subscriu în totul la cele spuse de tovarășul Raita despre succesul piesei. În legătură cu piesele într-un act aș vrea să arăt că deși în ultima vreme se observă strădania autorilor de a scrie și comedii, totuși ducem încă lipsă. Mă gîndesc la comedii care să combată rămășițele mentalităților înapoiate și în care risul să-i usture pe cei vizați.

Ion Dan: (regizor la Teatrul de stat din Turda). Cred că ar fi foarte bine primite de publicul spectator de la sate vodevilurile bune, cu o tematică actuală. De multe ori am fost întrebat de membrii echipelor de teatru de care mă ocup, de ce nu se scriu și vodeviluri inspirate din viața de azi a satului, a colectivizilor.

Anton Mărgineanu: (colectivist în brigada a III-a de cîmp): Piesa *Neamurile* este una din cele mai bune pe care echipa noastră a jucat-o. Cu această piesă ne-am prezentat și la finala celui de-al III-lea Festival de teatru obținînd locul III pe țară. Lucrarea lui Teofil Bușcan are un subiect interesant, un conflict puternic și personaje bine construite. În piesă am jucat rolul lui Petre. Este un rol mic, secundar și totuși am avut greutăți mari pe scenă. De ce? În partea a doua a piesei stau foarte mult pe scenă și spun doar câteva replici foarte scurte.

Ion Mărgineanu: (colectivist în brigada a III-a de cîmp): Și eu am jucat în multe piese. În unele din ele deznodămîntul se desfășoară însă prea repede, citeodată chiar brusc. Dar vreau să ridic și o altă problemă. În *Stupii cu pricina* interpretez rolul lui Irimie, un personaj interesant, bine realizat de autor. Totuși în anumite momente simt pe scenă că stările mele sufletești trebuie să se schimbe prea repede. Sînt nervos, apoi deodată trebuie să devin calm, fără pregătirea necesară de trecere de la o stare la alta.

Ion Dan: Se observă la unele piese că autorii axează conflictul numai pe două sau trei personaje, celelalte rămînînd oarecum în afara lui. O greutate de care se lovesc actorii amatori este și faptul că unii dintre autori nu acordă o suficientă atenție replicilor de trecere a timpului. Dacă pentru artiștii profesioniști e ușor să rezolve trecerea timpului prin pauze mute, amatorilor le vine mai greu acest lucru.

Maria Bota (învățătoare): În *Stupii cu pricina*, o piesă bună, interpretez rolul Ilenei care îmi place foarte mult. Ea este o colectivistă înaintată care se dăruiește cu trup și suflet întăririi și dezvoltării gospodăriei colective. Personajul e bine conturat și rolul mă antrenează la joc. Replicile scurte, pline de miez, mă ajută să interpretez rolul unei colectiviste revoltată, intrigată de faptul că președintele a luat o hotărîre pripită de a vinde porcii pe care i-a crescut, fără să consulte consiliul de conducere.

N. RADU

Note de lectură

„CORDOVANI”

de Ion Lăncrăjan

Romanul *Cordovani* — distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1963 oglindește aspecte din viața țăranimii noastre muncitoare începînd cu primele momente ale reformei agrare pînă în preajma încheierii procesului de colectivizare a agriculturii. Această carte, cronică a satului românesc contemporan, avînd ca nucleu nouela cu același titlu publicată în revista *Tînărul Scriitor*, în anul 1954, nouelă care nu depășea cinci-zeci de pagini, este rezultatul unei munci impresionante depusă de autor timp de aproape șapte ani, o muncă de analiză, aprofundare minuțioasă a vastului proces de prefacere socială propus spre investigare.

Diversele variante ale romanului — pînă în forma sa definitivă — adînceau din ce în ce mai pregnant dinamica psihologiei sociale specifice țăranimii, scoteau în relief trăsături de sinteză etico-filozofică și conturau, cu argumente din ce în ce mai puternice, o viguroasă și multilaterală analiză a individualismului țăranesc. Bogăția și diversitatea personajelor s-au precizat de la o formă la alta, o dată cu adîncirea temei principale și a temelor secundare. În primele două variante nu apărea *Gligoru lui Ghiu*, „teoreticianul”, și nu căpătase o mai largă prezentare personajul *Indreiu Susan* și tema echilibrului moral susținută de *Nitu lui Cula*.

De asemenea, într-o penultimă formă a fost introdus instructorul de partid *Gheorghe Dicu* — una dintre cele mai populare figuri de comuniști din roman — și s-a conturat cu o mai fină nuanțare destinul lui *Simion*, fratele lui *Lae*. Paralel cu introducerea acestor noi teme și personaje, autorul a finisat portretul *Parascăi*, soția lui *Lae*, reușind să creeze — așa cum critica literară a subliniat în unanimitate — una dintre cele mai frumoase figuri feminine din literatura satului contemporan.

Romanul *Cordovani* se impune astfel nu numai ca o amplă și strivitoare replică dată individualismului țăranesc, dar urmîrind permanent dramatica ciocnire dintre vechi și nou, se remarcă printr-o strălucită argumentare etică a integrării organice a maselor țăranimii muncitoare în socialism.

D. MATEI

„RIUL ASCUNS”
ȘI „EXPRES '65”

de Romulus Rusan

Siguranța notației, surprinzînd în cuvinte puține momente revelatorii și esențiale ale realității noastre socialiste, comentariul eseistic convingător și bogat în expresie — iată unele calități ale volumelor *Riul ascuns* și *Expres '65* care l-au impus definitiv și sigur pe tînărul prozator Romulus Rusan în atenția cititorilor.

Riul ascuns (apărut la Editura pentru literatură) e o suită de reportaje care înfățișează aspecte importante din viața unor colective de muncitori constructori de pe șantierul țării. Prezent acolo unde se înalță o fabrică, un combinat sau o școală, scriitorul se entuziasmează fără reținere în fața imagini vii, cuprinzătoare a industrializării țării. Astfel, ni se conturează imaginea combinatului de industrializare a lemnului de la Blaj, sau a gigantului de la Roman. Autorul alege câteva din acele „locuri fără trecut, locuri readuse în timp, constelații coborîte pe pămînt”, devenite astăzi, datorită socialismului victorios, centre industriale importante în economia națională. El urcă alături de constructori pînă în vârful muntelui prin care va trece o conductă; poartă într-un sat îndepărtat unde s-a aprins pentru prima dată lampa lui Ilici, sau coboară în inima Deltei, să cunoască munca încordată a pescarilor. „Locurile unde nu se întimplă nimic” frează acum de o vastă și interesantă muncă constructivă. În focul acestei munci s-a călit omul nou, al cărui profil moral superior, proiectat pe efor-

tul colectiv uman de a transforma fața țării, autorul îl evidențiază în prim plan în toate reportajele sale.

Expres '65 (apărut în colecția *Patrimoniul nostru* a Editurii Tineretului) este un portret sugestiv al muncitorului cefierist, văzut în diferite ipostaze: în ateliere, în gări și triaje, lucrînd la întreținerea liniilor de cale ferată etc. Tradiția revoluționară a celor care au înfruntat gloanțele în 1933 este preluată și continuată în noile condiții istorice: Grivița zilelor noastre produce utilaj chimic, apreciat pentru calitatea lui și peste hotarele țării. Reportajele scot în evidență munca oarecum anonimă, nespectaculoasă, dar nu mai puțin eroică, a acestor oameni care „se luptă cu neprevăzutul și-l transformă în obișnuit”, și pe care scriitorul a reușit s-o prezinte în pagini de o remarcabilă expresivitate artistică.

Pentru volumele *Riul ascuns* și *Expres '65*, Romulus Rusan a primit Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1963, pentru Reportaj.

C. POPESCU

NESECATELE

RESURSE LOCALE

Ne-am adresat președintelui gospodăriei agricole colective din Mihălceni, raionul Rîmnicu-Sărat, și directorului căminului cultural din aceeași comună, cu dorința de a afla cum sînt valorificate aici resursele locale, în scopul progresului gospodăriei și al ridicării traiului colectivităților. Dăm mai jos răspunsurile, care vădese realizări și preocupări continue în această direcție. Primul ne răspunde ION MIHALACHE, președintele gospodăriei.

AM OBTINUT OARE TOTUL DE LA PĂMÎNT ?

...O gospodărie bine organizată înregistrează an de an succese economice, asigurînd colectivităților o viață mereu mai bună. Ritmul dezvoltării gospodăriei noastre e satisfăcător. În decurs de cinci ani de zile fondul ei de bază a ajuns la 3,5 milioane. Și producțiile au crescut neîncetat. Avem un pămînt bun, dar precipitațiile sînt slabe. Încă din primul an al existenței gospodăriei luptăm cu capriciile climatului de silvostepă. La noi, problema problemelor este să împiedicăm cu toate mijloacele evaporarea apei din sol. Colectivității noastre s-au învățat să prețuiască fiecare picătură de apă. Posibilități de irigare, limitate, nu ne oferă decît apa Rîmnicului. Ne-am specializat în înfruntarea cu seceta. Aș pomeni numai amănuntul că însămînțatul porumbului s-a făcut în primăvara aceasta în șase zile. Într-un timp de două ori mai scurt ca anul trecut, de cinci ori mai scurt ca acum șase-sapte ani. Are lucrul acesta importanță ? Are, din moment ce în munca cîmpului se vorbește atît de des de momentul optim.

Întrebarea care ne-a fost pusă la început ne-a stîrnit o altă întrebare. Am valorificat noi oare toate rezervele pămîntului ?

Pînă acum s-au făcut desigur multe. Am stabilit un complex de măsuri agrotehnice care se aplică fără greș, am adaptat soiurile de grîu și de po-

rumb de cea mai mare productivitate, am stabilit densitatea cea mai potrivită pentru clima și solul nostru. Problema furajelor pe care am rezolvat-o, ca să spun așa, numai din punct de vedere cantitativ, cunoaște azi un alt aspect. Ca să producă mult animalele cer o hrană bogată în substanțe nutritive. Ce posibilități avem aici ? Să extindem lucerniera. Ea a ajuns azi la 100 hectare. Lucerna ne asigură furaj bogat în proteine. Dar măsura radicală a fost însă conveierul. Pe o suprafață de 90 de hectare se cultivă plante de nutreț, în special iarbă de Sudan (rezistentă la secetă). Conveierul este îngrădit. Păscutul se face pe parcele și în etape. E o treabă științifică. Altfel nici nu s-ar fi putut, socotind faptul că șeptelul se dezvoltă neîncetat, că sarcinile de producție ale sectorului zootehnic cresc de asemenea de la an la an. Hranite cu plante de nutreț bogate în proteine, vacile au dat, în decursul ultimilor doi ani, o producție de lapte sporită și anume cu 800 de litri pe cap de vacă furajată. Conveierul nostru a devenit model pentru gospodăriile din raion. Pe terenul tot mai multora am întîlnit cunoscutul caroiaj care indică aici rotația culturilor.

Au fost, la noi, după cum am arătat, o seamă de acțiuni care au solidificat adevărată unitate colectivităților. Vor mai fi și altele, fiindcă dezvoltarea gospodăriei ne cere să căutăm mereu căi noi. În prezent se află

în curs de desfășurare valorificarea pantelor, a ravenelor și a nisipurilor zburătoare. Pe anumite porțiuni am plantat plopi și răchită. Răchita este indispensabilă la lucrările în vii. Gospodăria agricolă colectivă din Timboiești, gospodărie cu specific viticol, este principalul nostru achizitor.

Punerea în valoare a rezervelor locale nu se poate face fără participarea masei largi de colectivități. Am fost întrebant cum ne ajută la antrenarea lor căminul cultural. Acesta a

fost și criteriul pe care s-a întemeiat ultima analiză a activității căminului. Despre aceasta însă poate vorbi mult mai bine însuși directorul căminului. Ca președinte al gospodăriei solicit căminului cultural să ne sprijine, în continuare, în direcția extinderii conveierului, a valorificării terenurilor neproductive, ca și a permanentizării îngrijitorilor la fermele de animale.

ION MIHALACHE
președintele gospodăriei colective

TOATE GOSPODĂRIILE COLECTIVE LA NIVELUL CELOR FRUNTAȘE

Într-un jurnal vorbit și un concurs „Cine știe câștigă” am popularizat experiența gospodăriilor colective din Vilcele și Ciorăști. Gospodăria din Vilcele e cunoscută prin producțiile mari de porumb și prin lucerniera sa model. Acțiunea de acclimatizare a soiurilor de porumb de mare productivitate a fost începută la Vilcele mai demult. Este de altfel și o gospodărie mai veche. Experiența lor ne-a ajutat să grăbim procesul de acclimatizare a unor soiuri în propria noastră gospodărie. Cele mai bune rezultate le-a dat hibridul dublu 206. El a fost eroul multor seri de calcul și al unor programe de brigadă. Am ales metoda comparației alăturînd producția hibridului dublu 206 de cea a altor soiuri. De ce a fost nevoie de aceasta ? Fiindcă se mai auzeau păreri în favoarea soiului local. Fiindcă introducerea hibridului dublu nu era înlesnită de o cunoaștere a multiplelor sale însușiri.

Am spus că la Vilcele există și o lucernieră. Popularizarea foloaselor pe care ea le aduce sectorului zootehnic a făcut ca în scurt timp să prindă rădăcini și aici.

Acțiunile căminului cultural urmează îndeaproape dezideratele colectivităților, iar pe acestea le putem cunoaște ținînd regulat întrunirile consiliului de conducere ale căminului cultural, unde se string și discută factorii de răspundere din comună. Aceasta ne asigură o bună informare. Dacă planul de muncă al căminului pe luna aprilie a avut o mare varietate tematică, aceasta se datorește unei astfel de consfătuiri, ținută la începutul lunii. O bună parte din punctele planului de muncă vin în sprijinul inițiativelor gospodăriei colective de valorificare a rezervelor locale. O expunere făcută recent le-a dat colectivităților indicații în legătură cu folosirea terenurilor neproductive. Cu siguranță că numai una nu-i de ajuns și cererea tovarășului președinte de a sprijini în continuare acțiunea, ni se pare ca atare justificată. Același lucru aș putea să-l afirm și despre „Ziua zootehniei”, care n-a inclus pînă acum o altă sugestie, la fel de întemeiată, și anume a permanentizării îngrijitorilor la fermele de

SPRIJIN INIȚIATIVEI PERSONALE

animale. De altfel „Ziua zootehniei” și „Tribuna colectivității fruntaș”, forme care ne permit o largă popularizare a inițiativei personale, n-au fost folosite de cămin în mod satisfăcător. De unde și concluzia că e necesar să intensificăm colaborarea cu gospodăria colectivă.

ION MOICEANU
director al căminului cultural

Nota redacției

Căminul cultural din Mihălceni are, cu adevărat, o bună orientare tematică. În schimb, în ceea ce privește conținutul activității culturale, eficiența ei, mai sînt încă pași de făcut. Reținem un singur exemplu, cel al textului de brigadă, prezentat în comună pînă la apariția acestor rînduri. Adaptarea lui la problemele de muncă ale gospodăriei colective e mecanică, stîngace, iar pe alocuri fără sens. După cîteva strofe care aduc un elogiu grîului colectivelor, un cupletist intervine — anunțînd : ...Am însămînțat cu grîu... altele hectare, vom obține... atît. (O informație pe care, între noi fie vorba, colectivității o cunosc de mult. În ce-i stă ca urmare utilitatea din moment ce grîul a fost semănat încă din toamnă ?)

O altă informație, și aceasta înserată cu destulă stîngăcie, anunță : „...În 1964 gospodăria noastră va însămînța cu porumb o suprafață de 690 de hectare”. Menționăm că la data cînd se interpreta textul acesta, însămînțările de porumb se terminaseră. Brigada de agitație, ca orice altă formă a activității culturale, trebuie să prezinte, cu mult timp înainte, acțiunile gospodăriei, pentru a da răgaz oamenilor să pornească la treabă pregătiți. Am conchide că programul e în contraltimp cu actualitatea. Ca o primă consecință ne apare faptul că el nu stimulează îndeajuns activitatea colectivităților. Găsim că aceasta trebuie să aibă locul ei de drept în programul unei formații atît de populare ca brigada.

Unele manifestări ale căminului au încă un caracter formal sau decorativ. Am discutat în privința aceasta cu tovarășul Ion Moiceanu despre caracterul distractiv și instructiv al activității culturale. Directorul e convins că aceste calități nu pot ființa separat, că fiecare manifestare, destinîndu-i pe oameni, trebuie să le lase totodată și un gînd care să le mobilizeze conștiința. Directorul de cămin și-a exprimat, așadar, convingerea că legătura între fondul și forma manifestărilor culturale e obligatorie. Așteptăm să o și pună în aplicare.

Case noi ale colectivităților din satul Bîrcea Mică, regiunea Hunedoara.

„Am o țară ca o floare...”

Mîndria bănăţenilor

La vremea adolescenței am fost întâia oară la Reșița. Cînd trenul a cotit după stîncile ascuțite de la Cilnic, care sfîșiau ca niște ghiare fumul locomotivei și privirile călătorilor, și am pătruns în marea căldare verde care este lunca Bîrzavei, mi-a atras atenția în peisajul proaspăt de munte un piept de deal, cenușiu, vîrstaț, ca de granit, dezvelit de carnea pămîntului. Peste creastă fumega marea uzină de pe malurile Bîrzavei. Dar locul acesta cenușiu purta numele de „hal-dă” și era depozitul de zgură provenind de la furnale. Aici veneau cei care nu-și puteau găsi de lucru și căpătii în acea lume prost întocmită, căutînd în nopțile friguroase „adăpost”. E un fel de a zice „adăpost”; în realitate ei se foloseau cît de cît de căldura zgurei. Își făceau culcuș pe acest așternut puros și cald, care mai păstra încă, de la marile arderi din furnale, nu numai căldură, ci și gaze otrăvitoare. Și ciți erau aceia care nu mai apucau zorele!

Păstrez în minte acest tablou tragic, cu atît mai mult cu cît Banatul avea pe atunci faima pitei albe, a dunei de puf, a porcilor grași.

În zilele noastre Banatul și-a căpătat o faimă bine meritată. În casa țaranului colectivizat pita albă e pe masă, duna la locul ei, slana în pod, dar pe lîngă ele mai are aparatul de radio sau televizorul, aragazul, mașina de spălat rufe, mobila modernă, dulapul întesat cu haine și rufărie.

La locul ei este și halda. Atît numai că după ce trenul ocolește stîncile ascuțite ca niște ghiare de la Cilnic, în lunca Bîrzavei privirea îți va fi atrasă de marile construcții uzinale și de noile blocuri care par a crește chiar din pămînt, cum merge vorba. În ele vor locui, ca și în celelalte cartiere noi — Lunca Pomostului și Moroasa — în blocuri suple, cu balcoane și ferestre mari, pline de soare, oțelari, furnaliști, laminariști, strungari, frezori, constructori ai motoarelor pentru locomotive Diesel-electrice. Sînt aceiași vrednici muncitori ai Cetății de foc, care se pot mîndri că au obținut creșteri de producție după cum urmează: cu 358 000 tone la fontă, cu 52 000 tone la oțel, cu 17 500 tone la laminate finite, la

producția de motoare pentru locomotive Diesel-electrice creșterea fiind de 6,5 ori.

Un adevărat fluviu de metal și de produse din metal pătrunde vijelios în circuitul economiei naționale. În anii 1962—1963 producția industrială a Banatului a crescut cu 64,7 la sută, procent care înseamnă o bogată zestre de produse necesare construirii socialismului și fericirii oamenilor. Dacă ne-am uita la rezultatele obținute de producția bunurilor de larg consum, atît de bine reprezentată în Banat, am obține o imagine vie și elocventă, legată de însăși bunăstarea poporului. Numai din ceea ce au dat peste plan muncitorii din industria de încălțăminte s-ar putea încălța un oraș întreg. Și chiar unul mare cît Timișoara, care are peste 150 000 de locuitori. Cu articole de tricotaje am putea îmbrăca 715 000 de oameni de toate vîrstele, iar cu diferitele țesături produse în fabricile bănățene peste plan în 1963, s-ar putea acoperi o suprafață de 1 milion metri pătrați de pămînt!

Vrednicia zilelor noastre are deci alte unități de măsură. Nu numai în industrie. Gospodăria agricolă colectivă a ridicat pe o treaptă superioară virtuțile gospodărești tradiționale ale țaranului bănățean. Urmind indemnul partidului, țaranii muncitori din Banat au fost printre primii care s-au unit în gospodării agricole colective, regiunea însăși fiind printre primele colectivizate în întregime. Astăzi agricultura socialistă bănățeană dă peste 12 la sută din producția de cereale a țării. Se obțin an de an produse mai multe și calitativ mai bune. Producția pe pămînturile înfrățite a crescut neconținut și chiar în anul 1962—1963, an cunoscut ca nefavorabil agriculturii, producția de cereale a sporit totuși cu 350 000 tone față de anul anterior!

Cum a fost cu puțință? Doar pămîntul e același, nu poate fi întins după pofța inimii. Același e și cerul, și soarele; aceiași oamenii... Ba nu, oamenii au cunoscut transformări adînci. În primul rînd nu mai au mentalitatea cea veche, de mici proprietari inchistați pe bucățile lor de pămînt, și nici nu mai sînt pîndiți de ochiul lacom al exploatareului.

Peste 60 000 de colectiviști din Banat au urmat anul trecut învățămîntul agrozootehnic de masă. Agricultura socialistă e pretențioasă. Ea cere mină de cunoscător. Pentru că pe lîngă mecanizare, vin o seamă de elemente noi din domeniul chimiei.

Numărul tractoarelor care brăzdează azi ogoarele unite ale Banatului întrece cu 2 000 numărul tractoarelor aflate pe întreg teritoriul țării dinainte de eliberare. Mecanizarea impune alte norme de muncă în gospodăria agricolă colectivă, iar prezența din ce în ce mai masivă a îngrășămintelor chimice reclamă noi cunoștințe din partea acelor care lucrează în agricultură. Țăranul colectivizat învață nu numai să trăiască într-un chip nou, dar și să muncească într-un chip nou, ținîndu-se la curent cu descoperirile științei în ceea ce privește agricultura.

În felul acesta se explică de ce producția de cereale a crescut an de an și de ce în 1963 colectiviștii bănățeni au încasat pentru zilele-muncă efectuate, cu 87 000 000 lei mai mult ca în 1962 și de ce industria alimentară din regiune a putut livra pieții cu 1 000 tone de preparate de carne și cu 100 tone unt peste plan în același an 1963.

Ogoarele Banatului sînt fertile și darnice. Oamenii care le muncesc sînt bogați și veseli. Lucrul se vede de altfel și din cîntecul bănățean atît de bogat în nuanțe și atît de optimist în intonațiile sale strălucitoare.

Păstrîndu-și tradițiile, bănățenii le-au îmbogățit de-a lungul vremii cu noi și noi frumuseți. Măiestria olarilor, a țesătorilor, a încrustătorilor în lemn ne încîntă și azi cu minunate obiecte, adevărate piese de expoziție. Nu mică ne-a fost surprinderea descoperind în comuna Margine din raionul Făgeț un adevărat muzeu al acestor frumuseți nepieritoare.

La Chizătău, într-una din încăperile căminului cultural, poate fi vizitat, de asemenea, un muzeu interesant, care păstrează amintirea celor peste 100 de ani de existență a corului țărănesc din această comună fruntașă.

Arta amatoare are frumoase tradiții în Banat. Una dintre cele mai vechi clădiri de teatru din țară a fost ridicată la Oravița în 1817, din inițiativa unei grupări de artiști amatori. Clădirea a fost renovată de curînd, nu numai pentru că e monument istoric, ci pentru că pe străvechea „bină” (scenă) a teatrului au trecut în 1868 pașii lui Mihai Eminescu, suflor pe atunci în trupa lui Pascaly.

Bănățenii adaugă la mîndria lor și pe Ciprian Porumbescu, oaspete mult îndrăgit, care și-a tipărit în aceeași Oravița unele din cîntecele sale, fiind apoi invitat și la sărbătorirea corului din Chizătău.

Dar cultura Banatului a cunoscut marea ei înflorire în anii regimului democrat-popular. Arta amatoare a căpătat proporții de mișcare culturală de masă. Legată strîns de folclor și de unele tradiții frumoase, această mișcare culturală este periodic pusă în fața unui examen de calitate. Se desfășoară acum cu mare succes faza regională a celui de al VII-lea Concurs artistic de amatori. În Banat competițiile marchează o creștere nu numai calitativă, ci și cantitativă. Corurile sînt mai numeroase, fanfarele mai puternice, sînt mai multe orchestre de muzică ușoară, mai multe echipe de dansuri.

Mii și mii de țărani colectivști, tineri și vîrstnici, evoluează în formațiile artistice. Dragostea lor de cîntec și de dans se exteriorizează în performanțe demne de a fi consemnate. Corul din Babșa, condus de aproape 15 ani de Ion Radu, în prezent președinte al gospodăriei colective, se distinge prin precizie și eleganță în interpretare. Nici corul de la Racovița, condus de țăranul colectivizat Ion Barbu, nu rămîne mai prejos.

O deosebită atenție se dă dansurilor. Maestrul emerit prof. D. Stan, care conduce Casa regională a creației populare, un bun cunoscător al folclorului bănățean, arăta într-o convorbire că Banatul este extrem de variat ca tematică folclorică. O preocupare actuală a casei regionale este aceea de delimitare zonală a producției folclorice, în funcție de specificul fiecărei forme de relief. În munți, la deal, pe cîmpie, există o serie de particularități care se cer respectate cu mai multă exigență ca pînă acum.

Este meritorie și activitatea unor instructori de dans, ca de exemplu învățătorul I. Cocie, care și-a propus să reinvie tradiția dansurilor din Borlova, de mare valoare folclorică, sau a învățătorului Ion Lungocca, instructorul echipei de dansuri din comuna Vălișoara, raionul Caransebeș.

În orele de seară, țaranii satului colectivizat ascultă la radio, urmăresc programe la televiziune, citesc cărți, repetă la căminul cultural într-o piesă de teatru, în cor, în echipa de dansuri, în brigada de agitație. Mulți mulgători sau mulți din brigăzile de cîmp se dovedesc mari meșteri cîntăreți.

Te gîndești, fără să vrei, cît de sugestiv și de actual răsună azi cunoscutul cîntec bănățean:

**Mîndră țară e Banatul
Că la noi cîntă tăt natul!**

Vedere din Timișoara

MIRCEA ȘERBĂNESCU

ZIUA VICTORIEI ȘI A INDEPENDENȚEI

In pragul zilei de 9 Mai, dacă veți simți trecând peste lume un vânt cald ca o adiere puternică, să știți că nu este nici unul din cele zee vinturi, pe care — spune legenda — le stăpînea Eolus, în grotlele insulelor coliene (Lipari), scăpat din strășnicia aceluia zeu al vînturilor.

Suflul cald, liniștitor, care spală totul ca o apă binefăcătoare, este adinca respirație de ușurare, care a pornit din pieptul popoarelor, în acea zi de 9 Mai, cu 19 ani în urmă, cînd a fost închis în moarte vîntul morții, al războiului, al urei, al barbariei fasciste.

A costat mult omenirea dobîndirea victoriei asupra acelei barbarii fasciste, înrobitoare de popoare. Milioane de victime, mări de sînge, uriaș val de durere trecut prin rîni, suflate și conștiințe.

Cu 87 de ani în urmă, poporul nostru sfîrșise lanțuri mai vechi. Lanțurile jugului otoman. Atunci am devenit stat independent, țară liberă. Totuși nu liberă de tot. Țara era înrobîtă capitalului străin, iar cei care-i însumau numeric zestrea umană cea mai de preț, oamenii muncii, sufereau nedreptatea, inegalitatea, lipsa de bunuri și drepturi sociale, deposedați de toate de către burghezo-moșieri.

În cuprinsul unei singure zile, data de 9 Mai, fiindcă acum, simbol și realitate, două mari sărbători ale patriei noastre: Ziua Independenței și Ziua Victoriei asupra fascismului.

Ca „Sclavul” lui Michelangelo Buonarotti, omenirea avea pieptul încercuit de un cerc de fier, strîns, care-l sufoca, îi împiedica suflarea, geamătul, suspinul. Uriașul sclav și-a rupt cercul și respiră larg peste lume. Din cînd în cînd se mai aude în largul geografic cite un nou pocnet, care vestește

ruperea altui cerc de fier. Pieptul altui popor ce fusese robit s-a bombaț puternic de revoltă și se adaugă la marea suflu al libertății, altă respirație liberă.

Hotărît că acest vînt cald, liniștitor, ca un suflu puternic, nu poate fi oprit. Dar mai sînt atîtea de infăptuit pentru ca marea calm să se așeze în clima planetei. Este lupta aceasta pentru pace, pentru stîvuirea tuturor armelor într-un rug pe care să ardă și umbra armelor. Omenirea nu va da înapoi. Nu va înceta această luptă. Stau chează întru aceasta marile mișcări ale popoarelor, marșurile păcii în cele mai multe țări ale lumii.

Noi, în lumea noastră, în care se clădește din ce în ce mai mult pentru viața nouă, simțim suflul pornit acum 19 ani în urmă, acea respirație de ușurare. A pornit și din piepturile noastre. Îl simțim cum urcă repede pragul acelei zile a victoriei. Îl vom auzi trecînd ca o apă imaterială, spațiuind ultimele urme, de atunci din vremea care văzuse grozăviile. Va fi ca un riu de lumină și căldură sufletească trecînd printre casele noi, noile cartiere, noile orașe, noile fabrici, uzine, înfăptuite de brațele celor ce muncesc, sub veghea și înțelepciunea Partidului Muncitoresc Român.

Să treacă acest vînt mai departe, peste alte latitudini ale globului, unde încă cercul de fier strînge pieptul unor popoare. Să vină marea liniște în care să nu se mai facă auzit scrișnet de ură, zăngănit de arme, ci numai marea freamăt al înfăptuirilor pentru viața omenească, așa cum natura își implineste țelurile anotimpurilor, lucrarea ei de permanentizare a vieții.

RADU BOUREANU

Victor TULBURE

Steaguri în lumină

Sfîrșimînd trecutului robia
Am răzbit cu armele în miini.
Și e soare azi în România,
Și pe soartă sintem azi stăpîni.

Vinturi nu ne-au zmulș din rădăcină,
Fiarele fasciste le-am răpus
Steagurile noastre în lumină
Flutură din ce în ce mai sus.

Țara a pornit pe drumul mare
Leagăn ni-i partidul de eroi.
Crestele izbinzii viitoare
Ne așteaptă-n comunism pe noi.

Pentru noi a lumii dimineață
Își arată pragul aurit.
Slavă ție, fericită viață!
Slavă ție, neînfrînt partid!

Osală întreagă cîntă... De pe locurile de unde de obicei spectatori privesc scena, urcă acum nestăvilite vocile fetelor de la sopran, se aud glasurile grave ale basilor.

La Ceanu-Mare repetă corul. Cîntă 160 de coriști. La capătul sălii, lingă scenă, un om scund și agitat dirijează ansamblul. Comenzile lui, transmise cînd prin mișcări iuți și bruște, cînd prin gesturi largi și lente, înmănușează din multitudinea glasurilor cîntecul ce se revarsă tumultuos.

Deși repetă, corul cîntă cu auditoriu. Scena e plină de oameni, iar pe băncile de lingă pereți nu mai sînt locuri. În fundul sălii un grup de fete și flăcăi așteaptă nerăbdători. Așteaptă să li se încerce vocile. Să fie primiți în cor.

În această comună de pe meleagurile turbene, și o repetiție interesează tot satul. Cînd se adună corul toate drumurile din comună duc spre căminul cultural. Cei 160 de cîntăreți nu vin niciodată singuri. Vin însoțiți de oameni, tovarășii lor de muncă, iubitori de cîntec. În mijlocul lor întîlniți și la repetiții, oameni de vază — fruntea satului cum le zic cei din Ceanu.

Ca și în alte dăți, Teodor Roman, președintele sfatului, și-a ocupat locul printre tenorii alături de cițiva brigadieri. Prezența în sală a lui Ștefan Rusu, președintele gospodăriei, nu e nici ea ocazională. În cor cîntă doar 120 de colectiviști. Ziua s-a întîlnit cu mulți dintre ei. I-a văzut la cîmp, în grădină sau la ferme. Acum a venit să-i asculte. Și Florian Gheorghiu, directorul școlii, e prezent. Prezent ca de obicei. A condus multă vreme corul. Sub ochii lui a crescut și a devenit un ansamblu. Din iarna trecută a predat „bagheta de prim dirijor” unui profesor de muzică din Turda. Pasiunea lui pentru cor a rămas însă aceeași. Ca dirijor secund se dăruiește și azi cu totul acestei formații.

E multă pasiune și dăruire la cîntăreții din Ceanu-Mare. E impresionantă nu numai participarea masivă la cor. E impresionant și efortul pe care-l fac pentru a fi întotdeauna prezenți la repetiții. Mulți dintre colectiviști au venit și în această seară tocmai din Dosul Napului sau din alte cîtune mici și răsfirate, parcurgînd kilometri pe jos. Nici iarna nu i-a împiedicat să fie punctuali la repetiții. Oricum a fost vremea ei au venit. Au venit pe jos sau pe remorcă, nelipsind la „apel”.

Și acum sosesc la repetiții! În grupuri, de parcă ar veni la muncă. Brigadierul Mihăilă Bumb a venit și de astă dată cu peste 20 de coriști din brigada sa, iar Gavrilă Hădăran, brigadierul de la a patra, a sosit cu mai mulți oameni ca de obicei. O parte

APROAPE TOT SATUL

dintre ei nu sînt încă coriști, dar vor să devină. Le place și lor corul, le plac cîntecul despre partid despre patrie, despre viața nouă a colectiviștilor, și multe altele din bogatul repertoriu pe care le-au auzit cîntînd.

În corul de la Ceanu-Mare, alături de cei 120 de colectiviști, cîntă și învățători, și tractoriști, și salariați din comună. De două ori pe săptămînă, pe orice vreme, profesorul Ion Botezan din Turda e prezent în mijlocul lor. La ora fixată pentru repetiții în sala de festivități a căminului răsună întotdeauna primul acord al unui cîntec...

Pe scena operei din Cluj o formație de jocuri prezintă un spectacol. Sînt dansatorii din Ceanu-Mare. 75 de perechi își desfășoară măiestria în fața unui public numeros. Cei 150 de dansatori cuprind cîteva generații. Copiii care n-au împlinit încă zece primăveri dansează laolaltă cu bătrîni care au depășit șapte decenii de viață. Suita de dansuri locale **Cenanca și Invirtita de nuntă**, un **Joc rominesc de bătrîni și Turdeanca** obțin aplauze la scena deschisă. Încîntă ochiul această formație masivă și-i o adevă-

rată desfătare să-i vezi pe copii dansînd jocurile lor iuți, pe bătrîni plini de eleganță și suplete. Ai putea să-i privești cît de mult și tot nu te-ai plictisi văzîndu-i cum execută dansurile frumoase de eîmpie, cu pas larg și duble piruete și jocurile rapide, în ritm crescînd cu învîrtita pe picior și pe sub miini...

Approape toți oamenii din comună, cu piciorul sprinten și simțul ritmului, sînt în echipa de jocuri. Familii, neamuri întregi. Numai hădărenii dau echipei 29 de dansatori. Ațiția ciți ar ajunge pentru o întreagă formație. Printre ei joacă bunici și nepoți, frați și surori împreună cu familiile lor. În frunte-i Teodor Hădăran, om de 70 de ani. Dintre cei 29 de dansatori, în afară de cinci elevi, toți sînt colectiviști și lucrează în brigada a doua, brigada fruntașă. Mulți dintre ei sînt fruntași și în dans. Alexandru Hădăran e unul dintre cei mai talentați jucători, iar Gavrilă e solistul formației. Sufletul și instructorul echipei este învățătorul Octavian Potra. Nu e de multă vreme la Ceanu-Mare. A venit aici tocmai din munții Apuseni, din Țara Moșilor, și s-a dăruit cu toată inima formației. I-a depistat pe

dansatori, i-a instruit și i-a încheat într-o echipă care a adus faimă comunei.

La Ceanu-Mare, în afară de aceste două formații, mai dau spectacole un taraf, o brigadă artistică și două echipe de teatru. Toate cuprind laolaltă 400 de artiști amatori. În cătunele răsfirate ale comunei își desfășoară activitatea alte formații ce însumează peste 200 de artiști amatori.

Cîntăreții și dansatorii, interpreții brigăzii și actorii din Ceanu-Mare au urcat deseori și pe scenele din alte localități. Au cîntat și dansat, au prezentat reușite programe la Cluj și Turda, la Viișoara și la Cîmpia Turzii și în alte comune culegînd aplauze, entuziasmînd mii de spectatori.

În această comună de pe malurile Arieșului sînt peste 600 de artiști amatori. Cifra e impresionantă. Și dincolo de expresia cantitativă, ea ne sugerează și o imagine: imaginea unui sat întreg pe scenă.

La Ceanu-Mare sute de colectiviști, artiști amatori, cultivă, creează și răspîndesc frumosul.

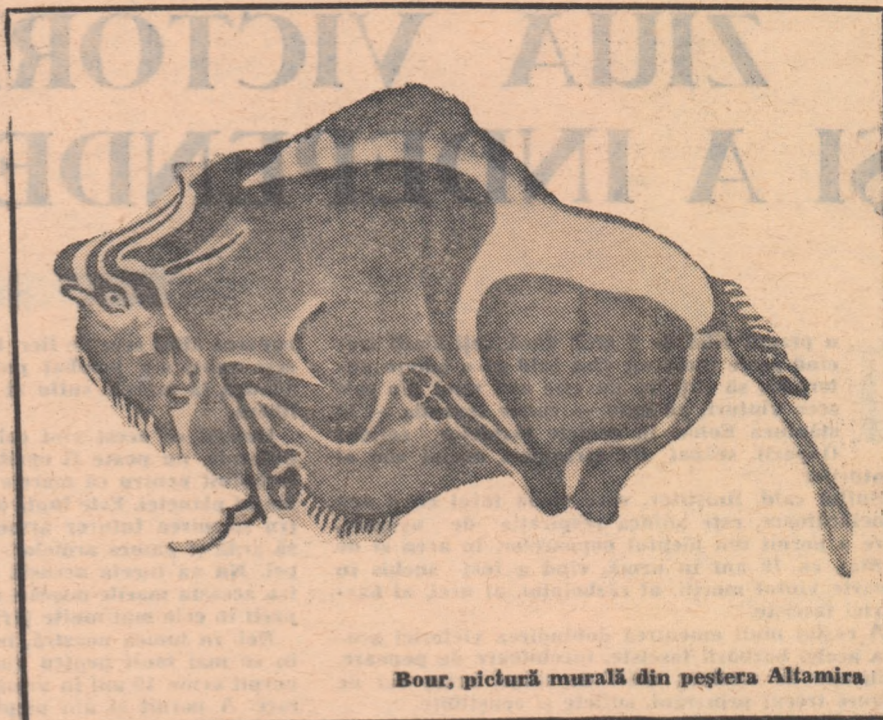
R. IARAI

H. MAXY

La război
(ulei)

Arta omului străvechi

Bour, pictură murală din peștera Altamira

Cînd și unde au apărut primele manifestări de artă ale omului nu este ușor de spus. Cum însă întreaga omenire a evoluat aproape în același ritm, este lesne de închipuit că arta a luat naștere cam în același timp, cu zeci și zeci de mii de ani în urmă, la toate grupurile omenești, iar diversitatea de forme existentă se datorește nu deosebirilor de înzestrare naturală, ci condițiilor diferite de viață.

Să ne referim, bunăoară, la arta străveche a Europei și a regiunilor învecinate, care este mai bine cunoscută. În timp, ea se împarte în două etape principale. Prima etapă durează aproape șasezeci de milenii și se întinde pe un teritoriu vast, începînd de la malurile lacului Baical (U.R.S.S.) pînă pe țărmul oceanului Atlantic. Este epoca de creație artistică a vânătorilor de mamuți și reni, cunoscuți sub numele de „Oameni de Cro-Magnon”. A doua etapă începe aproximativ acum zece mii de ani și se încheie după apariția metalelor în cultura materială a omului. Este epoca păstorilor și a cultivatorilor de

Bizon mugind, pictură murală din peștera Altamira

plante, caracterizată prin alt mod de viață.

Arta „rupestă” a epocii pietrei cioplite

În bogatul tezaur al artei străvechi, un loc de seamă îl ocupă creațiile de la sfîrșitul epocii pietrei cioplite, creații cunoscute și sub denumirea de „arta franco-cantabrică”. „Centrul artistic” al acelei epoci îl constituie renumitele peșteri de pe cele două versante ale munților Pirinei din Franța și Spania.

Numărul peșterilor cu picturi și al stațiunilor cu documente de artă din epoca pietrei cioplite din Europa, Asia și Africa este impresionant. Descoperirile de acest fel continuă și în zilele noastre. Sînt celebre prin frumusețea și varietatea picturilor și desenelor îndeosebi peșterile de la Altamira (Spania), Combarelles, Font de Gaume, Lascaux, Niaux (Franța). Tot în arta franco-cantabrică se încadrează și Stațiunile Pekarne și Vestonice (Cehoslovacia) precum și Bureți și Malka (U.R.S.S.-Siberia).

Minunea subpămînteană

În sudul Franței, la Perigord, există cîteva peșteri a căror faimă a făcut înconjurul lumii. Călătorul ce pleacă

în căutarea lor face cunoștință cu locuri impresionante, cu un „peisaj eroic” născut din veșnica luptă dintre ape și stînci. Aici, în peșteri, la lumina făclilor și mai apoi a opaiteilor de piatră, pictorul străvechi a creat adevărate minuni de artă. Pe pereții galeriilor, trezite la viață de lumina lămpii, vizitatorul vede o seamă de picturi în culori vii reprezentînd animale în mers sau în repaus. Puterea de expresie a acestor picturi murale copleșește privitorul. Desenul, culorile (negru, cafeniu, roșu, galben, ocru) dovedesc în mod grăitor spiritul riguros de observație al artistului preistoric în ce privește lumea înconjurătoare. E aproape o observație științifică, animată însă de un puternic suflu artistic.

Fresca ce apare în fața privirii nu este însă numai o simplă copie a unor lucruri văzute zilnic, ci o creație de un realism puternic a unui artist care

Desenul unui ren din peștera Font-de-Gaume, este executat în 4 culori

a avut o „temă” și a știut să o realizeze. Ca pe un ecran se perindă în fața vizitatorului siluete minunate proporționate, o lume întreagă de viețuitoare prinse într-o mișcare au-

tentică în care forța și grația se unesc cu un farmec deosebit.

Nu este oare aceasta semnul unei vitalități și al unei grăitoare reușite artistice? Fără îndoială că da. Pictura de pe pereții galeriilor din peșterile din Perigord stă mărturie vie a unei conștiințe omenești ce se trezea și care aprindea făclia închipuirii artistice în arena luptei biologice pentru existență.

Tehnica artei străvechi

Cu ce mijloace tehnice lucra artistul din epoca pietrei cioplite? Doriința sa de creație învingea greutatea considerabile pentru acea vreme. Rămîne emoționantă în memoria noastră scăpărarea de geniu a sculptorului de la Dolni Vestonice (Cehoslovacia), descoperitorul primei „materii plastice” cunoscute (compusă probabil din argilă, cenușă de oase și grăsimi) și mai ales inventatorul primului cuptor din istoria omenirii, cuptor în care călea prin foc statuetele sale minunate cu zeci de mii de ani înaintea descoperirii meșteșugului olăritului. Vopselele se făceau din pămînturi colorate sau din sucuri de plante amestecate cu uleiuri și grăsimi.

Sculptorul străvechi avea de învins greutatea mari. Stăpîn al tehnicii gravurii pe stîncă, al basoreliefului și al sculpturii în piatră sau os, instrumentele sale erau „ceva” mai primitive. Folosirea dălții de cremene îi cerea o mare cheltuială de timp și energie. Dar în sculptură ca și în desen și pictură, artistul străvechi a învins toate greutățile cu aceeași voință, caracteristică omului, creînd opere armonioase și expresive.

Dr. CANTEMIR RIȘCUȚIA

Partea anterioară a unui taur gigant, pictură murală din peștera Lascaux

Magazin științific

INGRAȘĂMINTE DE CĂRBUNE

Colaboratorii Universității din Irkutsk au obținut un nou tip de îngrășămintă din cărbune inferior. Producția îngrășămintelor de cărbune humic se reduce la tratarea cărbunelui cu apa de amoniu sau cu hidroxidul de sodiu. Cărbunele tratat astfel conține o mare cantitate de azot, pînă la 35 la sută cenușă, precum și molibden, mangan, cobalt, zinc și cupru. După tratament, produsul este afinat și fărîmat. În-

grășămintul de cărbune face solul mai fertil, stimulează creșterea și îmbunătățește sistemul radicular al plantelor.

La un hectar de arătură sînt folosite una-două tone de îngrășămintă de cărbune, o dată la trei ani, în timpul aratului sau lucrării solului cu cultivator.

METODĂ NOUĂ DE ÎNSĂMINȚARE

Un grup de ingineri din Canada a elaborat un procedeu nou pentru însămînțare. Semințele de pomi sînt introduse în niște capsule din material plastic umplute cu pămînt unde încep să incolțească. Imediat ce s-a produs incolțirea, aceste capsule sînt impușcate cu ajutorul unei arme. Prin această impușcare capsulele intră în pămînt atît cît este necesar pentru a prinde rădă-

cină. Prin intrarea în pămînt capsulele din material plastic, plesnesc. Prin acest procedeu se înlătură vătămarea rădăcinilor la puieți.

CARDIOSTIMULATOR

Se întîmplă uneori ca inima unui om să fie în așa măsură slăbită încît să nu-și mai poată îndeplini cu succes funcțiile de importanță vitală, pe care le are în organism.

Pentru a veni în ajutorul inimii au fost realizate anumite aparate denumite cardiostimulatoare.

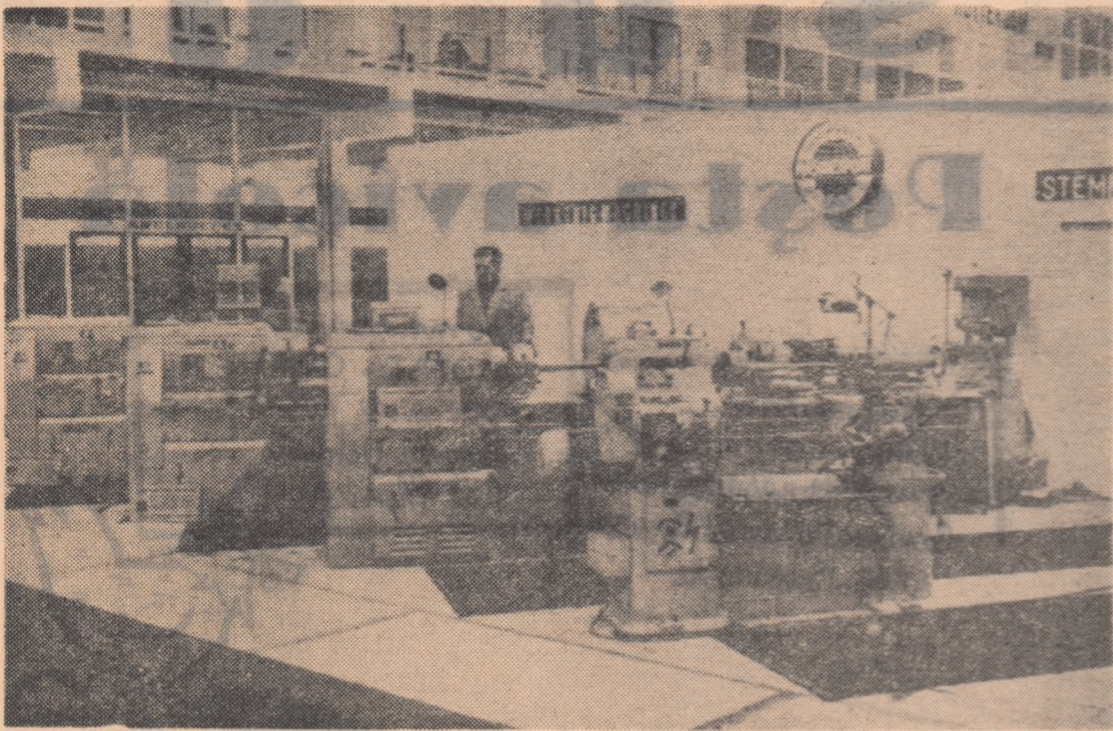
Prototipul unui astfel de cardiostimulator care poate servi la reglarea automată a activității inimii pe timp de cîteva săptămîni sau chiar luni de zile a fost realizat, nu demult, în R. S. Cehoslovacă. Aparatul are dimensiunile de 78 x 56 x 23 milimetri și cîntărește, împreună cu

bateria electrică, numai 200 de grame.

Electrozii pot fi aplicați pe inimă sau introduși în peretele acesteia. Prototipul cardiostimulatorului a fost încercat, din toate punctele de vedere, pe animale de experiență, dînd rezultate bune.

TRANSFORMAREA DEȘERTURILOR

Un sistem original de transformare a pustiurilor a fost recent experimentat cu succes în Libia. După o ploaie torențială abundentă dunele de nisip au fost stropite cu ulei și apoi au fost plantați în sol eucalipti. Stratul de ulei a oprit deplasarea dunele, iar după 18 luni, cînd acțiunea uleiului a încetat, eucaliptii se prinseseră atît de bine încît orice deplasare a dunele a devenit imposibilă.

Un stand din expoziția R.P. Romine la Târgul Internațional de la Utrecht

UN SUCCES INTERNATIONAL AL FILMULUI ROMÎNESC TUDOR

După cum s-a anunțat în presa noastră, la tradiționala competiție mondială cinematografică Al VI-lea Festival cinematografic internațional al Republicii Argentina care s-a desfășurat între 1—12 aprilie 1964 la Buenos Aires, filmul românesc Tudor (scenariul: Mihnea Gheorghiu, regia Lucian Bratu) a obținut una din cele mai importante distincții: Premiul special al Marelui Juriu însoțită de Medalia de aur Crucea Sudului.

Prezența cineaștilor români în capitala Argentinei a stîrnit un deosebit interes. I. Popescu-Gopo, cineast cunoscut pe multe meridiane ale globului, ales și membru în Marele Juriu, a prezentat în afara concursului două din filmele sale. În ziare au apărut numeroase cronici, articole, fotografii, știri și interviuri despre dezvoltarea cinematografului în R. P. Romînă. Președintele Republicii Argentina a primit într-o audiență și a avut o convorbire cu Mihnea Gheorghiu, președintele Consiliului Cinematografic din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

■ PE SCURT

Cîntecul și jocul românesc

partate de ansamblul „Rapsodia Romînă”, își dezvoltă din nou frumusețea într-un turneu peste hotare. După ce, anul trecut, „Manta de pe Someș”, „Dansul tinerelor fete din Căpîlna”, ori vocile soliștilor au fermecat mii și mii de spectatori din S.U.A., acum ele înfățișează poporului francez bogăția și originalitatea artei populare romînești.

Știrile despre spectacolele date pînă acum de ansamblul „Rapsodia Romînă” arată că artiștii romîni s-au bucurat de mult succes. Televiziunea franceză, de pildă, va filma în întregime spectacolul ansamblului, pentru a-l retransmite în cadrul programelor sale.

Horticultorii elvețieni

au avut ocazia să admire florile și pașiștile litoralului românesc. În orașele Lausanne și Neuchatel au avut loc două conferințe despre litoralul românesc, urmate de proiecții de filme romînești despre Mamaia și amenajarea spațiilor verzi pe litoral.

O campanie națională

pentru lichidarea analfabetismului a fost pornită în Republica Guinea. Campania a început cu mari mitinguri ale tineretului. Primele grupe de tineri învățători au și pornit în diferite raioane ale țării.

Succesul obținut de Tudor, care evocă una din cele mai impresionante pagini din lupta poporului român pentru libertate națională și socială, ne îndreptățește să revenim cu câteva însemnări asupra acestui film care continuă să ruleze cu succes într-o serie de cinematografe din țară.

★

Filmul dezvoltă cauzele tragediei lui Tudor, luminînd puternic limitele de clasă ale păturii conducătoare, temătoare în fața setei de pămînt a țărănimii, împotrivirea marilor puteri europene refractare oricărui înnoiri. Grava eroare istorică nu aparține lui Tudor și pandurilor săi — în fruntea poporului răscolit el s-a dăruit trup și suflet, cu sinceritate, entuziasm și inteligență —, miopia politică este a tuturor vrăjmașilor săi care și-au inchipuit că prin reprimarea mișcării și aducerea turcilor, aspirațiile populare pot fi înăbușite.

Regia (Lucian Bratu) a valorificat virtuțile scenariului literar, contribuind din plin la realizarea unui film istoric românesc de bună calitate, în care elementele de spectaculos nu întrec semnificațiile grave ale dramei de epocă.

În Tudor ne aflăm în plină dramă istorică cinematografică, în accepția înaltă pe care o implică acest gen. Adevărul istoric este respectat, epoca este înțeleasă pînă la cele mai mici detalii, nimic nu dă senzația de artificial, de contrafăcut. Viesparul politic al claselor suprapuse e dezvoltat cu măiestrie, cortegiul revoltei populare este surprins în câteva scene picturale de mare efect, nu lipsesc nici secvențele „tari” de luptă care sînt prezente întotdeauna în filmele de acest gen. Și totuși Tudor nu este pur și simplu o „superproducție” iscusită, cu cavalcade care taie spectatorului răsufierea, după cum nu este doar o caligrafie sau o simplă ilustrație veridică a unui anumit moment istoric. Eroii nu sînt expozițivi, nu sînt simpli purtători ai unui mesaj transmis, să zicem, cu artă, ei trăiesc drama istorică, pățimăș, între viață și moarte, integral, ca pe drama lor proprie.

În acest sens, filmul istoric Tudor, pe lângă atribuțiile incontestabile ale peliculei de acest gen, pe lângă dinamismul acțiunii, al atmosferei autentice naționale și de epocă, al înțelegerii dialectice a răscoalei pandurilor, a devenit și o dramă psihologică în care se confruntă concepții despre viață și moarte, despre politică și luptă, despre dragoste și prietenie, ciocnindu-se personalități puternice, rectilini sau contradictorii, în orice caz autentice umane și — de aceea — emoționante.

Din acest punct de vedere, al măiestriei cu care realizatorii lui Tudor, scenaristul, regizorul, actorii, operatorii, precum și decorurile sau muzica au urmărit împlinirea multiplelor destine individuale care populează un film istoric de asemenea proporții, se pot desprinde semnificații mai generale, rodnice pentru perspectivele acestui gen cinematografic în țara noastră.

ION MIHAILEANU

■ Răsfoind presa străină

ȚĂRANII MEXICANI ÎN LUPTA PENTRU PĂMÎNT

Recent, cu prilejul împlinirii unui an de la constituirea „Centrului țărănesc independent”, organizație de luptă a țăranilor mexicani, s-a ținut o consfătuire la care au participat reprezentanții satelor din 26 de state ale țării. Așa cum relatează ziarul „Voz de Mexico”, consfătuirea țăranilor a cerut hotărît ca pămîntul să fie dat celor care-l lucrează și a lansat un apel îndemnîndu-i pe oamenii muncii de pe ogoare să organizeze mitinguri și demonstrații în sprijinul revendicărilor lor.

În Mexic, țărănimea se află, în marea ei majoritate, într-o situație grea. Circa trei milioane de țărani sînt fără pămînt. Reforma agrară efectuată aici în deceniul al patrulea — o reformă parțială, sub presiunea mișcării antimonopoliste — a lichidat hegemonia moșierilor, care păstrează în minile lor aproape două treimi din terenurile arabile. Deosebit de mizeră e situația țăranilor din regiunile nordice ale țării. Aici 200 de moșieri stăpinesc 30 de milioane de hectare, în vreme ce cei 5 milioane de țărani au laolaltă de zece ori mai puțin pămînt...

În această țară, în care țăranii alcătuiesc 55 la sută din totalul locuitorilor, nivelul traiului este foarte scăzut. Ziarul mexican „Dia” scrie în această privință: „Mai bine de două treimi din populația țării noastre suferă de inaniție. Costul rației zilnice a unei familii depășește considerabil venitul majorității mexicanilor”.

Țăranii mexicani nu se pot împăca, firește, cu stările de lucruri existente și ei își manifestă viguros protestul, organizînd greve ale muncitorilor agricoli, demonstrații și mitinguri ale țăranilor, sau „marșuri ale foamei”, la care iau parte zeci de mii de țărani. Din ce în ce mai des, în ciuda măsurilor luate de autorități, țăranii pătrund cu forța pe pămînturile moșierești. În statul Chiuaua, de pildă, țăranii au luat cu forța opt moșii.

■ Notă

SATE FĂRĂ OAMENI

Dincolo de Pirinei există 7 429 de localități în stare de subdezvoltare și decădere, lipsite de posibilități de calificare profesională. Populația de aici recurge la migrație în masă. Aceste sate au rămas de pe acum aproape fără populație de vîrstă mijlocie și mai tînără. Ele nu mai sînt locuite decît de oameni de peste 50 de ani, care nu mai au curajul de a lua drumul orașului sau al celui peste hotare.

Cele mai de sus au fost prezentate într-un raport al asociației spaniole „Caritas”, cu privire la condițiile sociale din regiunile rurale din Andaluzia, Castilia și Aragonn.

Depopulare satelor spaniole se datorește grelelor condiții sociale, economice, culturale în care se zbat țăranii. Aproape jumătate (47 la sută) din populația aptă de muncă lucrează în agricultură. Din aceștia 2 000 000 sînt argați, iar 1 636 000 sînt mici arendași sau dijmași. 1 000 000 de țărani posedă loturi ce nu depășesc 1 ha. Inuși ziarul „Arriba”, organul oficial al guvernului, a fost nevoit să recunoască că: „...Adesea poți vedea țărani lucrînd pămîntul cu un plug de lemn, demn de a fi expus într-un muzeu de istorie a agriculturii. Nici în orașe însă nu-i așteaptă pe țărani o soartă mai bună. O ziaristă americană, Silvia Porter, călătorind prin Spania a fost uimită cit de ieftină este munca în această țară. Ea și-a pus întrebarea: „Cum izbutește muncitorul spaniol să trăiască din salariul său de mizerie în timp ce prețurile cresc vertiginos?” Călătoria americană a observat că muncitorii spanioli muncesc enorm de mult, că ziua de muncă nu are limită.

Într-un document al Partidului Comunist din Spania se arată că muncitorii sînt nevoiți să lucreze cîte 10—12—14 ore pe zi, „să-și sacrifice familia, odihna, somnul, și în ultima instanță viața”.

Sărăcirea satelor, sărăcirea orașelor, acesta este tabloul Spaniei de astăzi.

sat ir ă și umor

Poșta avicolă

Sonetul umblărețului

„Ce-i aia să muncești la vite?
Să stau în grajd? Păi doar se știe
Că-mi place la grădinărie...
(Deși-s cu „șeful” la cușite)

Grădinărit? Glumești, bădie!
Așa am spus? Idei trăsnite!
Doar știți prea bine, pasămite,
Ce bun aș fi la timpărie...

Eu nu am spus, că doar nu-s timp!
Sini bun dar.. la brigăzi de cimp,
Acolo-mi place, pe ogor!

Brigăzi de cimp? Ia fii euminte,
Poate am zis socotilor
Sau de se poate.. președinte”.

RUSALIN MUREȘANU

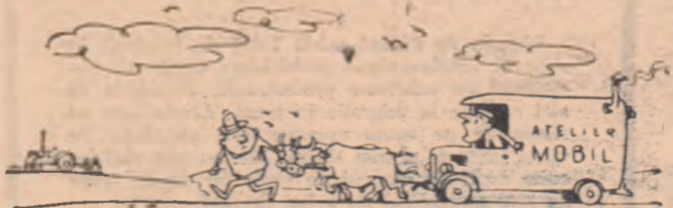
PROBA DE FOND

— Vă rog să mă iertați că v-am luat-o înainte, dar am o telegramă fulger!

Desen de NEAGU RĂDULESCU

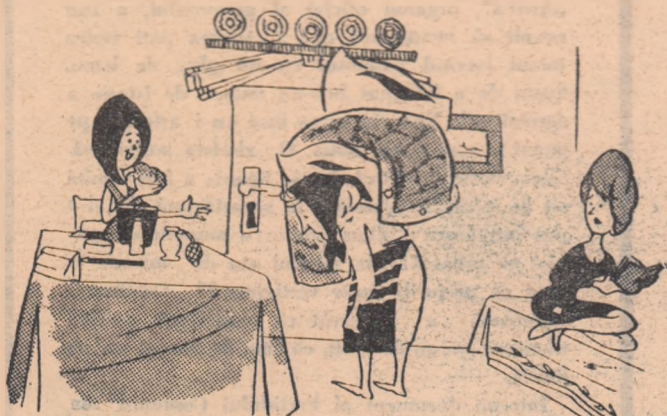
Atelierele mobile ale unor S.M.T.-uri se deplasează pe teren cu întârziere.

— Grăbește-te, frate! Știi ce înseamnă să întârziem cu o reparație?...

Desen de NIC. NICOLAESCU

Mai sint încă tineri care lasă toate treburile gospodărești în seama părinților.

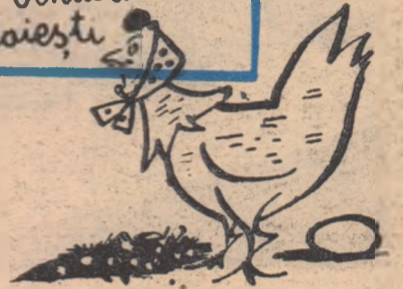

— Hai, Rodico, s-o ajutăm și noi pe mămica... să deschidă ușa.

Desen de F. GRONSKY

Expeditor
PUICA COTCODAC
-găina de nasă leghorn-
Combinatul avicol Crevedia
Reg. București

Domnișoarei
MOTATĂ OUATU
-găina de porată
Comuna Ochiuri
Reg. Ploiești

Scumpa mea prietenă,

În primul rînd, te rog să primești sincerele mele condoleanțe, pentru scumpa ta mătușă (tața Pestrița, decedată în urma unui rasol cu mujdei de usturoi, dar nu mai fii cu inima friptă căci trebuia să te aștepți la asemenea fapte, știut fiind că — găina bătrînă face zeama bună și că oamenii ne poartă simbetele, mai ales cînd a doua zi este duminică și au musafiri la masă, alegînd pe cea mai grasă.

Dar, e mai bine pentru noi să nu ne amestecăm în ciorba lor, dacă nu vrem să ne meargă, tot nouă, fulgii.

În ceea ce mă privește, pot să-ți spun fără să mă umflu în pene, că — de cînd sint aici, la Combinatul avicol Crevedia — nu-mi vine să-mi cred ochilor de tot ce văd și mă uit mereu, pardon de expresie, ca găina în lemne, pîrîndu-mi-se că ori visez cu ochii deschiși, ori am orbul găinii.

Aici, locuim în blocuri cu trei etaje și cu tot confortul modern: dormitoare, sufragerie, hol, baie și celelalte, vorba aia, la nas. Masa ni se servește ca la restaurant, gătită gata și nu avem nevoie să scormonim pămîntul pentru o sărăcie de rimă.

Secția în care lucrez eu este a găinilor ouătoare și, cu toate că planul prevede o medie de 225 de ouă pe an de creastă, fetele au ajuns în cursul anului trecut la 258, ceea ce — transpus în termeni culinari — ar veni în plus, de fiecare colegă ouătoare, cite 33 de ouă, fierte, sau, la capac, jumări, omletă, ochiuri rominești!

În momentul de față sintem 50 000 de moșate intrate în producție, iar eu sint în întrecere cu una care m-a cam luat peste gălbenuș, dar i-am cotcodăcit vreo citeva, de cred că, toată noaptea, s-a visat la tavă și cu cartofi prăjiți împrejur. Că, tu mă știi cum sint. Ce-am în gușă și-n căpușă.

Bineînțeles, ouăle nu le clocim noi, avînd niște colege automate care scot un milion cinci sute de mii de pui pe an pentru consum, iar pentru educația lor, avem doici, schwestere la copii, care îi alăptează, îi infașă, îi spală și uneori chiar îi și calcă, dacă nu sint atente.

De 4 ori pe zi, ni se primenește aerul în dormitoare, cu ventilatoare speciale, iar persoanele care vin să ne viziteze, sint desinfectate de la poartă

cu fel de fel de prafuri și soluții ca să nu ne umple de purici, de tignafes sau de ăla al găinii.

Într-un cuvînt, draga mea, trăim aicea ca îngerii într-un adevărat paradis. Dar cu o singură condițiune. Îngerii să-și îndeplinească norma de ouat, nu să filiiie degeaba din aripi, pe banii statului.

Te pup în cioc, a ta prietenă
PUICA COTCODAC

Pt. conf. TUDOR MUȘATESCU

Un șalău și un caras
Se-nțîlniră nas în nas
Într-o zi, prin heleșteu.
— Ia ghicește ce văd eu?
Zise jucăuș carasul.

— Unde?
— Păi ridică nasul:
Uite-o rimă colo sus...
Mă reped s-o iau... m-am dus!
Dolofanul de șalău
Spuse grav, în felul său:
— Stai! Și-un orb poate să vadă —
Ăla-i un... cirlig cu nadă.
Ți-am mai spus de-atîtea ori:
La pescarii amatori
Zău că nu-i nici o scofală
Să mai dai acum năvală.
Ia privește-n lung și-n lat:
Heleșteu-i furajat
Pretutîndena sub undă
Bunățile abundă —
Fructe, boabe, concentrate

CHIOLHAN

Pe stelaje-s așezate
Găsești totul, berechet
Vorba aia... la pachet!
Colectiva din comună
Ne e ca o mamă bună
Îngrijindu-se de noi
Ca să creștem pești de soi!
Eu mă simt aici, bădie,
Ca într-o ospătărie
Și de-aceea îți propun
Să luăm... micul dejun,
Că-mi lipsea un comesean.
— Bravo, tragem un chiolhan!

Au mincat pe săturate
Din tot felul de bucate
După care, ghiftuit,
Grav — șalăul a rostit:
— Ca răsplată, noi sub val,
Ne-nmulțim... industrial!

MIHAIL COSMA